.....

Comunitatea românească din Ucraina la hotarul secolelor XX-XXI

Constantin UNGUREANU,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova;
Muzeul Național al Bucovinei din Suceava

Cele mai importante comunități de români din Ucraina există în regiunile Cernăuți, Odesa și Transcarpatia. Românii (moldovenii) locuiesc compact în 4 raioane din sudul regiunii Cernăuți: Herța, Hliboca, Noua Suliță și Storojineț. În 2001, în aceste 4 raioane, românii și moldovenii constituiau împreună 55,4% din totalul populației. Românii din regiunea Transcarpatică locuiesc compact la hotar cu România și sunt concentrați în raionul Teacev (12,4% în 2001) și Rahov (11,6% în 2001). Ei constituie majoritatea absolută în 13 localități, dintre care 9 din raionul Teacev și 4 din raionul Rahov. În sudul Basarabiei, românii (moldovenii) locuiesc mai compact doar în raionul Reni. Mai multe sate mari moldovenești există în raioanele Chilia, Ismail, Sărata, Tarutino, Tatarbunar (în sudul Basarabiei), ori în raioanele Ananiev, Kotovsk, Ocna Roșie (din fosta R.A.S.S. Moldovenească). Sate moldovenești se mai întâlnesc și în alte raioane din regiunea Odesa, dar și la est de Bug, în regiunile Nikolaev, Kirovograd. Până în anul școlar 2003/04, în trei regiuni cu populație vorbitoare de limba română din Ucraina, cca. 33-35 mii de elevi au studiat în limba română. Însă, după acest an școlar s-a redus considerabil numărul elevilor, care studiau în limba română („moldovenească"). Doar în perioada 2001-2010, numărul elevilor din școlile românești s-a micșorat cu peste 7 mii, și cu aproape 3 mii – în școlile moldovenești. În anul școlar 2017/2018, în Ucraina funcționau 72 de școli românești (60 în regiunea Cernăuți și 12 în Transcarpatia) și doar 3 școli moldovenești în sudul Basarabiei. Existau și mai multe școli mixte cu instruire în română și ucraineană. În total, 18.637 elevi români și moldoveni din cele trei regiuni erau instruiți în limba maternă. Față de anul școlar 2001/2002, numărul elevilor instruiți în limba română s-a redus aproape cu jumătate.